

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Останнім часом досить часто піднімається питання безпеки підприємства. Різного роду загрози, такі як: економічні, організаційні, правові, кадрові, екологічні, політичні, тощо, несуть шкоду підприємству, завдаючи збитки або понижуючи його авторитет. Керівництво повинно ефективно та своєчасно приймати рішення щодо скорочення ризиків виникнення небезпеки. Необхідно сформулювати поняття безпеки підприємства. В науковій літературі виділяють такі підходи до розуміння поняття безпека [3, с.8],:

- стан об'єкта (суб'єкта);
- здатність об'єкта зберігати свій стан за умов цілеспрямованого і руйнівного внутрішнього чи зовнішнього впливу (безпека як гомеостаз);
- властивість системи;
- гарантія, необхідна умова функціонування об'єкта;
- відсутність небезпек та загроз для об'єкта;

Тобто безпека підприємства - це певний стан або здатність підприємства зберігати свій нормальний режим роботи під впливом внутрішніх або зовнішніх негативних факторів. Над безпекою підприємства необхідно здійснювати управління, від ефективності якого буде залежати наскільки воно стійке до тих чи інших загроз.

Безпеку сучасного підприємства слід розглядати як систему взаємодії основних її структурних елементів. Саме тому підтримка лише деяких її складових не забезпечить підприємству належний рівень його економічної безпеки. Потрібен комплексний підхід, що буде ґрунтуватись на запровадженні превентивних заходів та протидії основних структурних підрозділів підприємства, відповідальних осіб у разі настання тих чи інших ризикових подій та небезпек [2, с.5].

Більшість науковців вважає, що заходи з управління економічною безпекою підприємства повинні ґрунтуватися на таких принципах: комплексність, безперервність, законність, плановість, економічність, взаємодія, компетентність, поєднання гласності та конфіденційності, пріоритет заходів попередження(вчасність) [1, с.272]. Нижче буде зазначена таблиця, на основі інформації з джерела.

**Характеристика принципів організації заходів
з управління безпекою підприємства**

Принцип	Характеристика принципів
<i>1</i>	<i>2</i>
Комплексність	Має на меті створення системи безпеки, що сприятиме захищеності підприємства, його майна, персоналу, інформації, різних сфер діяльності від будь-яких небезпек та загроз у внутрішньому та зовнішньому середовищі.
Безперервність	Система безпеки повинна постійно захищати інтереси підприємства в умовах ризику та невизначеності.
Законність	Впровадження заходів з забезпечення економічної безпеки повинні відповідати чинному законодавству та не суперечити йому.
Плановість	Сприяє логічним, послідовним діям зі сторони осіб, що виконують роботу, чітко виконуючи покладені на них обов'язки та вирішуючи поставлені перед ними завдання.
Економічність	Побудова системи безпеки повинна бути економічно доцільною.
Взаємодія	Всі учасники даного процесу повинні взаємодіяти один з одним.
Поєднання гласності та конфіденційності	Система основних заходів безпеки повинна бути відома всім співробітникам підприємства. Однак, цілий ряд способів, сил, засобів, методів забезпечення безпеки повинні бути засекречені та відомі лише вузькому колу осіб.

<i>1</i>	<i>2</i>
Компетентність	Управлінням економічною безпекою підприємства повинні займатись компетентні, спеціально навчені особи.
Пріоритет заходів попередження (вчасність)	Система безпеки повинна на ранніх стадіях виявляти різноманітні деструктивні фактори, з метою розробки заходів щодо попередження їх впливу.

Наука виділяє метод організації управління, який допоможе підтримувати систему безпеки підприємства на належному рівні. Цей метод називається програмно-цільове управління. Відповідно до думки науковця [3, с.33], програмно-цільове управління має бути реалізовано поетапно: виявляються і аналізуються проблеми, формується дерево цілей, розробляється відповідна програма, створюється механізм її реалізації, проектується система подальшого моніторингу виконання програми, проводиться її оцінка і корегування після здійснення моніторингу. Під час виявлення проблеми варто залучити SWOT-аналіз, аналіз ресурсів, механізму управління, аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища організації, ранжування проблем за пріоритетністю для організації, ресурсозабезпечення при їх вирішенні. В літературі виділяють основні етапи цього методу [3, с.33]:

- перший етап – виявлення проблем і обґрунтування їх актуальності;
- другий етап – визначення мети програми;
- третій етап – декомпозиція мети програми, на цьому етапі здійснюється побудова дерева цілей;
- четвертий етап – розробка варіантів програми.

Отже, ефективність управління безпекою підприємства має важливу роль для його розвитку. Нестабільний стан економіки та поява нових негативних факторів

вимагають від керівництва займатися управлінням не тільки безпосередньо самого підприємства та господарською діяльністю, а й його безпекою, аби уникнути негативних наслідків у майбутньому та захистити свої прибутки і авторитет. Метод програмно-цільового управління має чітку структуру: вияв та аналіз проблем, формування дерева цілей, розробка програми, створення механізму її реалізації, проектування системи моніторингу, оцінка та корекція. Орієнтованість на принципах комплексності, безперервності, законності, плановості, економічності, взаємодії, компетентності, поєднанні гласності та конфіденційності, пріоритету заходів попередження(вчасності), під час впровадження методу програмно-цільового управління, сприятиме підвищенню ефективності управління безпекою підприємства.

Список використаних джерел:

1. Вісник економіки транспорту і промисловості № 49 / Управління економічною безпекою підприємства: організаційний аспект / Ус Ю. В., к.е.н., доцент (ХНЕУ ім. С. Кузнеця), 2015
2. Зайченко К. С., Діма Н. І. Економічна безпека підприємства: сутність та роль. Ефективна економіка. 2021. № 5. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8900> (дата звернення: 28.09.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.5.90
3. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник / З. Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М. О. Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора; за ред. З.Б. Живко. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с.